

## Dopomnjenki na zajezd serbskich dzěci do Pólskeje

Trudla Krancowa (rodzena Bizoldec) z Budyšina pisa:

Po druhej swětowej wójnje běchu zajězdy serbskich dzěci do Čěskeje, organizowane wot znowazaloženeje Domowiny, jara spomóžne a wobľubowane. 1947 zmóžnichu tež pólscy přečeljo serbskim dzěcom přebywanje w Pólskej. Domowina poskići tutu jězbu šulerjam, kiž chodźachu do Serbskeje šule w Budyšinje. Mjez tutymi šulerjemi běch tež ja. Běch runje 8. lětnik wuchodźila a so rozsudźila, po prózdninach 1. rjadownju nowozaloženeje Serbskeje wyšeje šule wopytać.

Spóčatk awgusta podachmy so něhdze 30 dzěci ze swojim wučerjom Janom Žurom a z přewodom knjenje Lucije Winarjowej z čahom do Pólskeje. W tutym powójnskim času bě to za nas přemóžace dožiwjenje. Kručě so nam přiřkaza, zo mamy mjez sobu serbsce rěčeć. Mnohim z nas to scyła tak lochko njebě, štož

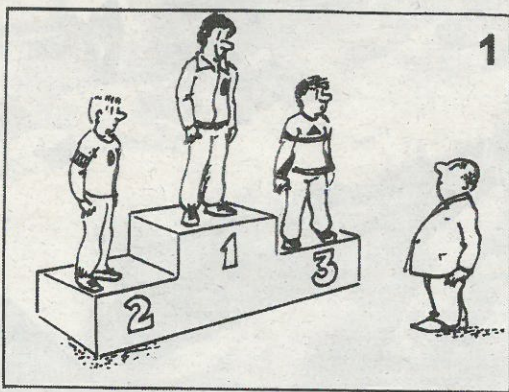
běchu scěhi sylneje germanizacije za čas wójny. Tuta jězba pak tomu dopomha, zo so nam počas serbski jazyk zaso lěpje wjerčeše. W Poznaniu na dwórnišću nas někotři knježa lubje witachu, mjez nimi muž, kiž serbsce rěčeše: Anton Nawka. Po tym zo běchu nam město pokazali, podachmy so do filmoweho studija. Nawječor dojedźechmy do městačka Jarocina, hdžez nas w jednym wjetšim domje - móžno, zo bě to někajki internat - zaměstnichu. Škoda, zo mam na čas našeho přebywanja jenož hišće snadne dopomnjenki. Na jednym dnju jedźechmy do lěhwa harcerow (skawtow). Tam nas wutrobnje witachu, a bórze sedźachmy wokoło lěhwoweho wohenja a zhromadnje spěwachmy. Tam nawuknychmy znaty pólski spěw „Szła dziewczeczka“, kotryž je so pozdźišo we Łužicy spěšnje rozšěrili. Dalšu dopomnjenku mam na

jednu njeźelu. Běše to popołdnu. Před našim domom zasta korejta, z kotrejež wulěžeštaj wosobny knjez a wosobna knjeni, přewodzenaj wot služowneho, kiž dzeržeše wulki tablet, na kotrymž běchu lute dobre chlósćenki. My dzěci spłóšiwje wokoło stejachmy, prjedy hač sej dobre kuski słodžec njezachmy. To bě wězo witana překwapjenka, wšako bě doma powójnske zežiwjenje jara skromne. Na něšto wěm so hišće dopomnić: Bě to w poslednim tydzenju našeho přebywanja. Někotre šwalce nas měrjachu, dokelž mějachu nadawk nam drastu zešić. Dóstachmy wšitcy jednotnu nowu drastu - holcy suknu a bluzu a hólcy krótkce cholowy a košu. Po barbje běše to podobne kaž drasta harcerow. Boháčce nasyceni a wobdarjeni, wosebje pak słowjansku bliskosć a wzajemnosć zeznawši wróćichmy so do Łužicy. Mjeztym je so 56 lět minyło.

Foto: prywatne

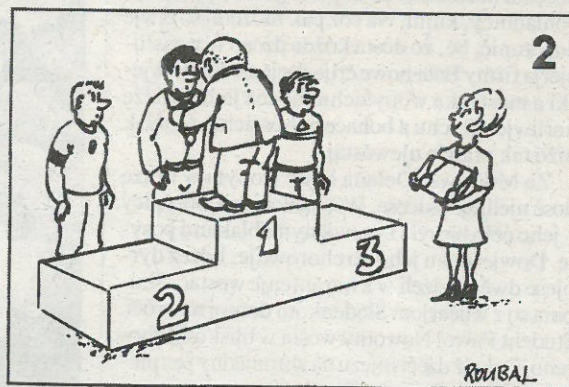


Knjeni Krancowa móžeše redakciji Sokolskich Listow tele mjena wobdźělnikow prózdninskeho lěhwa w Jarocinje podać: Zady wotlěwa 2. Šnajderec ze Zidowa, 3. Gutheilec Trawdla, 4. Hendrichec Wórša, 5. Roblec Marja, 6. Bizoldec Trudla, 7. Bjedrichec Lucija, 8. Gutheilec Jěwa, 10. Wolenkec, 11. Hrhjorjec Hanaliza (džensa Jerošowa), 12. Gutheilec Helga, 13. Zarjenkec Róža. W druhim rjedže spóznawa knjeni Krancowa tute holcy: 1. Šwejdžic (džensa Bjeńšowa), 8. Zarjenkec Lucija, 9. Teuscherec Cili. Druhi muž wotprawa je Hubert Zur, jeho bratr Jan Zur sedzi w třecim rjedže pódla žony z kłobukom. W narodnej drasce je Marja Młynkowa (rodž. Šramic). Předku přeni wotlěwa je Helmut Jenč z Hornjeje Hórki. Štó z čitarjow spóznawa dalše wosoby? Snadž móže redakciji Sokolskich Listow knjez Horst Hantuš z Düsseldorfa pomhać, kiž bě tohorunja w Jarocinje.



**Smyjeć  
so směš**

Z čěskeho časopisa  
„Sokol“ čisło 6



ROMBAL

SOKOŁSKE LISTY, wokolnik Serbskeho Sokoła z. t.  
Zamołwity redaktor: Mikławš Krawc

# SOKOŁSKE LISTY



Wobrazy wo přebywanju serbskich dzěci w Jabłknicach z wučerjom Jurjom Słodnikom, Pawołom Nowotnym a Časlavom Lesku. Fota: SKA

## Mjezynarodne prózdninske lěhwo 1931 w Čěskej

Sokol Mladoboleslawskeho wokrjesa přepryso w lětach 1930, 1931 a 1932 serbske dzěci do Smetanowych Jablonic. Někotři Radworscy šulerjo pobychu tam zhromadnje z dzěcimi z Wotrowa a Pančic. Wšo hromadze běchu 13 hólcow a wosom holcow. Mjez nimi běchu z Radworja: Franc Šefer, Mikławš Delan, Beno Nawka, Jurij Bjeńš, Franc Grubert, Franc Kilian a ... Šmarander.

**Franc Šefer a Mikławš Delan so dopominataj:**

Z Łužicy do překrasneje krajiny Jabłukecow přewodžeštaj jich wučer Jurij Słodenk z Pančic a student Pawoł Nowotny z Budyšina. W čěskim městačku so lubje wo skupinu staraštaj wjednik skupiny Časlav Leska a nawoda šule, zarjadowar kolonije, Bohuslav Havlin ze swojej mandželskej a swojim synom. Časlav Leska njeorganizowaše jeno zaběry a wulěty, jězdžeše tež ze swojim motorskim a wulěty, jězdžeše za prózdninske lěhwo. Dzěci přebywachu tam wot 26. julija do 10. awgusta 1931, 16 dnjow. Dzěci nadeněžechu swój schow w dwěmaj šulskimaj rjadownjomaj, spachu we łožach z běle počehnjenymi hłowakami a posleščemi, w dalšej rjadowni bě jědzernja a zdobom tež rumnosć za zabawy. Hłowna kucharka bě mandželska Bohuslava Havlina. Na tak prawu čěsku slódnju jědz móža so tehdyši wobdźělnicy lěhwa džensa hišće dopomnić. Syn šulskeho nawody bě wučer a z nimi husto sportowaše.

Při rjanym wjedrje wócerstwjach so dzěci w zelenym parku městačka a jeho wokolnje,

zabawjachu so na sportnišću při najwšelakorišich hrach.

Přewšo swjatočny bě powitanski swjedžen, šulerjo městačka a wjele wobydlerjow fužiske dzěci z dujerskej kapalu postrowichu. Městačko mjenuje so Smetanowe wulěne městačko, w kotrymž wulki hudźbnik Bedřich Smetana wot 1875-1884 bydleše. Wobdźělnicy prózdninskeje skupiny sluchachu před jeho pomnikom na wurězki ze žiwjenja hudźbnika a počesćichu jeho z kwěćelom ze serbskej seklu. Dale spominachu woni před pomnikom padłych wojakow

prěnje swětoweje wójny lěta 1914-1918.

Wosebje pozběhowacy bě jim wopyt złoteje Prahi a wustup z pisanym programom w Praskim radiju. Praski hród, Mała strona ze katedralu swj. Mikławša a Karlowy most na wšěch chětro skutkowachu. A tola wědžeše so knjez dr. Nowotny dopomnić na jednoho hólca z Radworja. Jeho so woprašawši, što hraje w nim najwjetši začisć zawostaji, hólcec wotmołwi: „Hej, tónle krasny wowčerski psyk!“ Tón ze swojim knjezom runje nimo bēžeše. Haj, tajke

(Dale na stronje 3)



# W léce 1946 před Smetanowym pomnikom



W Sokolskich Listach smy hižo wjacróć wo prózd-  
ninskih léchwach serbskich dźěci po 1. a 2. swě-  
tovej wójnje pisali. Wjeselimo so, zo móžemy do-  
talne informacije wudospolnić: W tutym čísle wo-  
zjewimo někotre nadrobnosće wo přebywanju  
hólcow a holcow w léce 1946 w čěskich Jablkyni-  
cach a w léce 1947 w pólskim Jarocinje.

W Jablkynicach dožiwi w awgusće 1946 na  
300 serbskich dźěci rjane prózdny. Bě to pjate  
léhwo w tutej wsy pola Mladeje Boleslavy po  
1930, 1931, 1932 a 1945. Někotre dopomjenki  
je nam Hilda Krafcikowa z Radworja podała.  
Wona powědaše: „Běchmy 1946 w lěsnym léh-  
wje w Smetanowych Jablkynicach na wočer-  
stwjenju. Wjace hač 300 dźěci bě tam zaměstnje-  
nych, my bydlichmy we wjesnej šuli. Swjatočne  
wokomiki dožiwichmy při pomniku slawného  
hudźbnika Bedřicha Smetany – 35 holcow a ku-  
blarka Haňža Lešawic w katolskej narodnej  
drasće položichmy kwětel a tam tež zaspěwach-  
my. Rjane běchu wulěty do Prahi, Poděbrad,  
Luštěnic a druhdže. Wšědnje bě rano apel. Spě-  
wachmy čěsku, slowaksku, sowjetsku a serbsku  
hymnu, to mam hišće derje w pomjatku. Wušpa-  
ranja mějachmy na dompuću, dokelž dźěchmy  
w Zalomju „čornje“ přez mjezu, t.r. hranicu.“

Knjnje Hildže Krafcikowej a Ralbičanskemu  
Pawołej Roće so wutrobnje dźakujemy, zo staj  
nam fotografiju přewostajiloj a k tomu z je-  
ničkim wuwzaćom mjena wšitkich wobdźělni-  
kow při kładženju wěna před pomnikom wuslě-  
džiloj. Woprawdže wulka to jeju próca! Wobaj  
so nadźijetaj, zo su podača k wšěm 36 wosobam  
prawe.

Předmjeno	swójb. mjeno	zwtokel	wudata	bydlenje
1	Marja	Kneblec	ze Sulšec p. Baconja	Borčikowa
2	Hana	Mrózec	z Ralbic	Lepiorcowa
3	Hana	Bjermichec	z Haslowa	Weberowa
4	Haňža	Matkec	ze Sernjan	Korjenkowa
5	Marja	Brézanec	z Worklec	Valero
6	Marja	Bělkec	z Radworja	?
7	Hana	Bartec	z Jaseńcy	Cyžowa
8	Haňža	Ryčerjec	z Jaseńcy	Dženarjewa
9	Marja	Rabec	z Jawory	Rjedžina
10	Monika	Korjenkec	ze Sernjan	Koklina
11	Haňža	Zarjenkec	z Ralbic	Handrikowa
12	Marja	Wjenec	z Worklec	Handrikowa
13	Rejza	Pjetašec	z Radworja	Kurjowa
14	Zala	Brankačkec	z Radworja	Baberšcyna
15	Ludwiga	Ryčerjec	z Radworja	?
16	Cila	Rjewerkec	z Radworja	Hančikowa
17	?			
18	Hilda	Cyžec	z Radworja	Krafcikowa
19	Marja	Kralec	z Radworja	Wjerabina
20	Waltraut	Reglec	z Boranec	Krawcowa
21	Wórša	Meškankec	z Kanec	Dahmsowa
22	Hana	Měrcinkec	z Chelna	Měrcinkec
23	Haňža	Lešawic	z Pančic	Rjenčowa
24	Marja	Knopec	z Kamjenej	Šibšikowa
25	Haňža	Kurjec	z Radworja	Klimanowa
26	Haňža	Ležborec	z Radworja	Knoblochowa
27	Hana	Łorencenc	z Noweje Wjeski	Delanowa
28	Lejna	Čoškec	z Konjec	Čorankowa
29	Marja	Brankačkec	z Lejpolda	Senkowa
30	Lejna	Neubertec	z Budyšina	-
31	Marjana	Soćic	z Wudworja	Glawšowa
32	Hilža	Grósec	ze Serbskich Pazlic	?
33	Marja	Lubkec	ze Sernjan	Saporožowa
34	Borbora	Pječec	z Mićoćic	Mićcyna
35	Monika	Jancec	z Konjec	Lebzyna
36	Marja	Wowčerkec	ze Sunowa	Handrikowa

# Pokal Serbskeho Sokola za Chrósćicy

Mjeztym hižo wosmy koparski turněr „starych knje-  
zow“ wo pokal Serbskeho Sokola wuhotowa Spor-  
towa jednotka Chrósćicy pjatk, přenjeho awgusta,  
za pjeć serbskich mustwow. Bě to poradžene zarja-  
dowanie, kotraž so z dobyćom hosćitelow skónči.  
Chrósćenjo wšak mějach na kóncu plus jeničkich  
wrotow před Ralbicami. Na dalšich městnach slědo-  
wachu Njebjelčicy (loňši dobyćer), nowačk Radwor  
a Zeleno-běli z Hórkow. Kralaj třělcow buštaj z třomi  
wrotami H. Hajna z Chrósćic a A. Mječela z Nje-  
bjelčic. A tole su wuslědky jednotliwych zetkanjow:  
Chrósćicy-Njebjelčicy 1:0 (wrota: H. Hajna), Ralbic-  
Hórki 1:0 (M. Hrjehor), Radwor-Njebjelčicy 0:1 (Kř.  
Matka), Hórki-Chróscicy 0:1 (H. Hajna), Ralbic-Ra-  
dwor 1:0 (P. Handrik), Hórki-Njebjelčicy 0:3 (A. Mje-  
chela 2x, M. Šolta), Chrósćicy-Ralbic 0:0, Hórki-  
Radwor 0:0, Ralbic-Njebjelčicy 2:1 (D. Krawc 2x,  
A. Mječela), Chrósćicy-Radwor 2:0 (H. Hajna, K.  
Lebza)

## Kónčna tabulka 8. turněra wo pokal Sokola:

městno	mustwo	dypki	wrota
1.	Chrósćicy	10	4:0
2.	Ralbic	10	4:1
3.	Njebjelčicy	6	5:3
4.	Radwor	1	0:4
5.	Hórki	1	0:5

## A tole je statistika wšěch dotalnych turněrow:

léto	wuhotowar	lišba mustwow	dobyćer
1996	Njebjelčicy	3	Hórki
1997	Radwor	4	Hórki
1998	Ralbic	3	Njebjelčicy
1999	Hórki	2	Ralbic
2000	Njebjelčicy	3	Njebjelčicy
2001	Hórki	4	Chrósćicy
2002	Ralbic	4	Njebjelčicy
2003	Chrósćicy	5	Chrósćicy

J. Šwon



Hdyž bě z pos-  
lednej hru jas-  
ne, zo reka létuš  
pokalny dobyćer  
seniorow must-  
wo z Chrósćic  
(hlěj wobraz), so  
na sportnišću  
pod Šibjencu  
hižo čmickase.

Foto: M. Štr.

## Mjezynarodne prózdinske ...

(Dale ze strony 1)

su dźěci!“ Čěscy dobroćeljo přewostajichu  
dźěcom něštožkuli na dopomjenku: pjenjezy,  
pohladnicy, knihi. Na což pak móžetaj so žiwje  
dopomnić, bě, zo dósta kóždje dźěčo wot zastu-  
pjerja firmy Bata nowe črije darjene. Kotre wje-  
ski a městačka wopytachu, hdžež jich wšudže  
horliwje witachu a bohaće pohosćichu, to wšak  
hižo tak prawje njewěstaj.

Za Mikławša Delana kónc wopyta w Praze  
dosć njelubje skiceše. Wón schorje na wospicy  
– jeho čelo bě cyle z čerwjenyimi blakami posy-  
te. Dowjezechu jeho do chorownje, hdžež dyr-  
bješe dvě njedželi w kwarantenje wostać. Sku-  
pina so z wučerjom Slodenkom domoj nawróci.  
Student Pawoł Nowotny wosta w bliskosći cho-  
reho. Dokelž dźěci mjezu na zhromadny pas pře-  
kročichu, wobstara wón za njeho tak mjeno-  
wany „nuzowy“ pas. Zhromadnje z Mikławšom  
Delanom nawróci so student Nowotny do Lužicy  
a přepoda jeho swojimaj staršimaj w Bora-  
necach.

H. Winarjec-Orsesowa



Foto: SKA